V komoře

Jaké jsou pocity při hloubce do 60 metrů se vzduchem?

Hloubkoměr ukazuje 60,2 metrů a můj hlas zní jako hlas kačera Donalda. Znecitlivěly mi prsty, klidně by mohly patřit někomu jinému. Pootočím hlavu a všechno se začne točit a ztrácím orientaci.

Takové příznaky můžete očekávat, když se při ponoru vydáte příliš hluboko, nebo když máte v lahvích nesprávný plyn. Rozhodně to není nic příjemného, a navíc to může být i nebezpečné. Naštěstí nejsme pod vodou "v reálu", ale v bezpečí dekompresní komory ve Fakultní nemocnici Univerzity Ullevål v Oslu.

Bezpečné prostředí

Do hloubky 60 metrů jsem se ještě nikdy nepotápěl, ani se vzduchem, ani s ničím jiným, a po tomto zážitku se o to ani nepokusím, snad jedině s trimixem. Pro ty z vás, kdo plánujete potápění do velkých hloubek, může znamenat návštěva dekompresní komory důkladné vystřízlivění. Jestliže vaše tělo reaguje tak odmítavě na hloubku v teplém a bezpečném prostředí, jak to bude vypadat v chladu, temnotě, za špatné viditelnosti a ve stresu? Já to tedy vyzkoušet nehodlám.

Kdo chce zažít pocity při ponoru do velké hloubky, může v Oslu využít služby obchodu Dykkersport, který prodává potápěčskou výstroj a výbavu všeho druhu, ale také organizuje návštěvy dekompresní komory ve Fakultní nemocnici Univerzity Ullevål. Když jsem tam přijel, překvapilo mne velké množství čekajících zájemců, aby vždy po třech najednou sestupovali do hloubky a na vlastní kůži si vyzkoušeli účinky dusíkové narkózy, vysokého tlaku a vzduchu.

Terapie pro záchranu života

Dekompresní komoru v Ullevål provozuje místní hasičská stanice a při zmíněné akci pracovali tři z jejich potápěčů záchranářů jako "pečovatelé", tj. osoby odpovědné za situaci, kdy je komora pod tlakem. Tato komora byla zřízená v roce 1981 a od té doby v ní probíhá přibližně 50 terapeutických zásahů ročně. Asi u poloviny z nich se jedná o různé léčebné procedury u pravidelných pacientů, zbytek jsou případy potápěčů, kteří utrpěli nějakou nehodu – bends nebo skutečnou dekompresní nemoc (DCS). Většinou přicházejí potápěči do komory z preventivních důvodů, ale někdy se jedná o vážné případy a pak je zde léčebná procedura buď zákrokem, který má po nehodě předejít vážným následkům, nebo dokonce zachránit život.

Opilí jak Dánové

Náš "ponor" v komoře je naštěstí jen vzrušujícím zážitkem a nikdo se nemusí obávat DSC. Slyšíme hlasité syčení stlačeného vzduchu vháněného do komory a ihned začínáme pociťovat stále sílící tlak v uších. Okamžitě musíme zahájit vyrovnávání! Obsluha komory nás nejdříve spustí do hloubky tří metrů, abychom si před "ponorem" pročistili a otevřeli dutiny a potom během 2 až 3 minut klesneme až do hloubky 60 metrů. Připomíná to horskou dráhu při výstupu k vrcholu s vědomím, že každou chvíli bude následovat strmý pád!

Při sestupu začínáme pociťovat dusíkovou narkózu, ale skutečné účinky stlačeného vzduchu a hloubky nastávají až při virtuálním dosednutí na dno: vzduch sedmkrát hustší než na povrchu se dýchá velmi těžce, působí to jako dýchání nějaké řídké tekutiny. A při mávnutí rukou je přímo cítit jeho hustota! Zpočátku se cítím celkem dobře, ale když chci pohlédnou na svého souseda vedle a pootočím hlavu, začne se se mnou všechno točit. Mám skutečnou závrať, ztrácím rovnováhu a přestávám jasně myslet. Ještě že nejsem

opravdu ve vodě!

Tlak rovněž ovlivňuje hlasivky. Když jsem zkusmo řekl několik slov, vyznělo to, jako kdyby promluvil kačer Donald. Komorou se rozlehl smích, který vyvolal ještě větší veselí, neboť i smích zněl naprosto neuvěřitelně. Pokoušíme si navzájem sdělovat své pocity, ale i popisování poměrně vážných příznaků jako necitlivosti v prstech, závrati a ztráty koordinace se ztrácí v záchvatech jakéhosi komiksového smíchu. Jsme prakticky úplně "mimo"! Mejdan pokračuje a zanedlouho zní komorou slavná "Žlutá ponorka" od Beatles.

Když jde do tuhého

Jestliže potápěč utrpěl nehodu a potřebuje rekompresi, simuluje se hloubka mnohem menší než 60 metrů. Běžná rekompresní terapie se uskutečňuje v hloubce 18 metrů a provádí se opakovaně několik hodin až několik dnů, podle konkrétní situace. Okolní atmosféra uvnitř komory rychle vlhne, houstne a otepluje se, což samozřejmě musí ještě zhoršovat pocity již beztak vystresovaného pacienta.

Kdybych musel do komory skutečně kvůli vážnému problému, nevím, zdali bych byl vyděšen až k smrti, nebo spíše zažíval pocit úlevy, že už se "něco děje". Asi z obojího trochu. Zřejmě bych měl velké obavy z možných následků DSC, ale utěšovalo by mě, že jsem v rukou profesionálů a dostává se mi patřičné léčby. Zároveň ale dodávám, že nemám ani nejmenší zájem si to vyzkoušet doopravdy a nepřeji to ani nikomu jinému. Vím jen, že na tuto zkušenost z komory hned tak nezapomenu, hlavně ne při svém budoucím potápění, když mě nějaký mořský ďábel bude lákat, abych se přece jen podíval do jeho království v opravdové hloubce.

Pomalá dekomprese

Asi po pěti minutách na dnu nás obsluha vyzvedla do hloubky 18 metrů. Stoupáme rychlostí devět metrů za minutu a teplota rychle klesá. Vlhkost ve vzduchu kondenzuje do velkých obláčků, všechny povrchy uvnitř komory jsou mokré a kape z nich voda.

Končí legrace, neboť nyní budeme za těch pět minut v hloubce platit patřičnou daň. Na cestě k hladině podstupujeme několikastupňovou dekompresi – 5 minut v 18 metrech, 5 minut v 15 metrech, 5 minut v 12 metrech. Při každém čekání se čas doslova vleče, ale pomalu se začínáme cítit normálně. Hlas kačera Donalda mizí až v hloubce 12-15 metrů a jsem rád, že se při skutečných ponorech nemluví, jinak bych se po překročení 20 metrů asi usmál k smrti.

Dvě nejdelší dekompresní zastávky se uskutečňují v hloubce 9 a 6 metrů. Na každé z nich setrváme 10 minut a na obou dýcháme čistý kyslík z masek BIBS (Built-In Breathing System) zavěšených ze stropu. Není to kvůli zkrácení dekompresní doby, ale pro zvýšení bezpečnosti.

Následná únava žaludku

Konečně je dekomprese za námi a poněkud neohrabaně vystupujeme ven ze stísněného prostoru dekompresní komory. Každý máme žaludeční bolesti, ale to je následek onoho nehorázného smíchu, s hloubkou nebo dekompresí to nemá nic společného. Celkem lze říci, že to bylo zajímavé, ale hlavně hodně poučné. Jsem si jist, že všichni teď budeme mít ještě větší respekt k hloubce i ke stlačenému vzduchu.

Když vycházím z nemocnice, právě přistává na střeše záchranný vrtulník. Lékaři a sestry stojí připraveni začít řešit cokoliv, co se někde přihodilo. Teď je to ale doopravdy. Doufám, že se nejedná o nehodu potápěčskou.

O autorovi:

Christian Skauge byl skandinávským vítězem soutěže ve fotografování pod vodou a kromě toho vyhrál řadu dalších národních i mezinárodních fotosoutěží. Pracoval jako redaktor norského potápěčského časopisu Dykking a jeho příběhy vycházely v různých publikacích po celém světě. Více jeho snímků je k nahlédnutí na:

www.scubapixel.com.